

Ups & Downs Bærum

28. januar 2010

**FRA BARNEHAGE TIL FAST
JOBB: MYE MORO OG LITT
STREV**

ERFARINGER & REFLEKSJONER

KRISTIAN BOGEN

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Tre viktige rettesnorer

- Alminneliggjøre ("Normalitetens mangfold")
- Inkludere
 - ✦ Fokus på det som er felles mer enn det som skiller
 - ✦ Fokus på mulighetene mer enn begrensningene
 - ✦ Fokus på aktiviteter som fremmer mer enn hemmer
- Verdsette (likeverd/menneskeverd)
 - ✦ Alle har lik verdi
 - ✦ Å ha DS eller være annerledes i noen forstand, legitimerer ikke forskjellsbehandling langs verdidimensjoner

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Overganger er kritiske milepæler. Hva er viktig?

- Holdninger, evne og vilje hos nøkkelpersonene i de deler av "systemet" som blir berørt
- Ledelse
- Tilfeldigheter og flaks (som får større konsekvenser for våre barn enn andres)

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Å få plass i barnehagen

- Etablerte trygghet
- Bød på sosialt nettverk
- Ga faglig støtte og nettverk

Samtidig begynte:

- Kampen om ressurser
- Utfordringer knyttet til samarbeid
- Det å måtte forholde seg til så mye og så mange; privatlivet ble "invadert"

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Hvorfor inkludert i en ordinær skole?

- Hva skal være målet for barnet i et litt lenger og større perspektiv?
- Vi har en grunnleggende tro på at det må være en naturlig plass for alle i et samfunn som vårt. Da må det i alle fall være det i skolen.
- Hvilke signaler gir det skolen og samfunnet å inkludere?

I vårt tilfelle:

- Medelevene var nabobarna som hun også var sammen med i en rekke andre sammenhenger
- Det syntes å være en positiv ledelse og positive holdninger på nærskolen
- Forskning

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Bekymringer:

- Ensomhet
- Mobbing
- Større kamp om ressurser, for dårlig faglig oppfølging
- Hvordan vil vi bli tatt i mot av elever, lærere og ledelse?

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Våre erfaringer fra barneskolen:

- svært avhengig av rektor og lærer(e)
- reell inkludering
- god sosial trening
- medelevene en fantastisk ressurs
- relativt god ressurstilgang
- god faglig fremgang

Men, også en del adferd som måtte korrigeres

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Overgang fra barne- til ungdomsskole

En spennende og, sett i ettertid, krevende overgang og periode (noe det er for mange):

Mange årsaker til det:

- fra barn til tenåring
- større skole
- større krav til lærere/mer sammensatte utfordringer totalt
- forskjellene mellom våre barn og de andre blir åpenbare og forsterkes

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Oppsummering:

- tre krevende år (kanskje mer for foreldrene enn for Ane)
- etter hvert en fornemmelse av en sementert struktur av hvordan annerledes elever skulle organiseres og undervises (litt et uuttalt ”dette vet vi best” og ”dere tar feil”)
- ungdomsskolen det mest konservative nivå i skoleløpet
- så etter hvert viktigheten av primært å ha fokus på det Ane hadde mulighet for å lære og oppnå/mestre; det hun kunne trives med fremfor å slite seg selv (og oss) ut på noe hun ikke evnet å lære, ei heller skjønnte hvorfor hun skulle lære

Likevel;

- Ane trivdes godt, hadde god faglig, motorisk og kognitiv utvikling disse årene og var utrolig negativ til å slutte på ungdomsskolen

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Videregående skole

Alternativene:

- Et helt segregert alternativ med "eget" vgs-opplegg i egne lokaler med egne fagplaner
- Et integrert opplegg med egen klasse (kokk og servitør) for elever med spesielle behov i en ord. vgs
- Et opplegg med eleven inkludert i en ordinær klasse på en vanlig vgs

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Hva slags studieretning?

Viktige hensyn å ta:

- Nyttig – bygge opp under en meningsfull og selvstendig fremtid
- Sikre en fortsatt god faglig utvikling av ”allmennfag”
- Bygge opp under og videreutvikle elevens sterke sider
- Skape en forutsigbar og oversiktlig hverdag
- Gi mulighet for god sosial læring og samspill

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Studieretning Helse og sosial VG I i 2 år

- allmennfag (norsk, engelsk, kroppsøving)
- kosthold, helsefremmende arbeid, hygiene,
- naturfag & anatomi,
- yrkesutøvelse og utplassering)

Spesialisering Barne- og ungdomsarbeider i VG II i 2 år

- Noe allmennfag
- Aktivitetslære & drama
- Valgfag
- Utplassering (i økende grad)

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Møtet med skolen:

- Positivt!
- Ble lagt ned betydelige ressurser for å lage en god faglig og sosial ramme rundt Ane
- Veldig entusiastiske lærere kombinert med godt lederskap
- Noe spes.ped. ressurser og full assistentdekning (samme assistent i 4 år)
- God og kontinuerlig oppfølging av PP-tjenesten
- Burde hatt noe mer fokus på lese/skrive-trening og noe mer fokus på bruk av PC/mail/mobiltlf.
- En mye bedre interaksjon med elevene i klassen enn på ungdomsskolen – Ane har bidratt i mye større grad inn i gruppen

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Noen erfaringer & refleksjoner

- til tross for enhetsskolens mange svakheter og manglende planlegging og tilrettelegging for våre elever, er vi ganske fornøyd
- hvorfor er så lite ”på skinner”? Det er i lovs form for lenge siden slått fast at den norske enhetsskolen er for alle, men segregeringen øker. Inkludering tas ikke helt på alvor . . .
- vi er i hovedsak tilfreds med de valgene vi har gjort for og med Ane. Det en føler er best for eget barn, er som regel det, selv om andre skulle mene noe annet . . .

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Erfaringer & refleksjoner, forts.

- skolen er det viktigste verktøy samfunnet har for å skape et inkluderende samfunn: segregering i skolen gir segregering i arbeids- og samfunnsliv senere
- vår erfaring er at det har vært viktig å kunne strekke seg etter de rollemodellene hun har hatt samtidig som hun har gitt sine medelever en viktig ballast i deres liv
- barn og unge med Downs syndrom er først og fremst barn og unge

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Erfaringer & refleksjoner, forts.

- utrolig viktig å ha forventninger og stille krav
- viktig å planlegge og gradvis iverksette det videre løp i de 3-5 årene han eller hun er på skolen (f. eks. en varig arbeidsplass)
- kurerert for permer, kopier og løsbladsystem for all fremtid!!!

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Yrke: Butikkmedarbeider

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Fra skole til jobb: en av de virkelig store overgangene

- ✓ Hva har hun/han anlegg for/lyst til?
- ✓ Hva er tilbudet?
- ✓ VTA i VEKST-bedrift?
- ✓ VTA i ordinær bedrift?
- ✓ Hva med inkludering i arbeidslivet?

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Norge har mislyktes i å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidslivet og i særdeleshet gruppen vi her snakker om.

- Det er et svik ikke å la denne gruppen, og personer med nedsatt funksjonsevne generelt, i større grad få ta del i arbeidslivets verdiskaping. Alle kan yte etter evne
- Tvert i mot så kvitterer samfunnet ut foreldres, skolens, og fremfor alt, den det gjelder sin, mangeårige innsats med betingelsesløs og varig uføretrygd
- Det er en utrolig dårlig samfunnsøkonomi ikke å høste av den investering samfunnet gjør gjennom 13-15 års skolegang
- Det å kunne kjenne at ens daglige arbeid har en verdi for andre, er en enorm tilfredsstillelse. Det er ikke annerledes for voksne med funksjonsnedsettelse

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Ane

- arbeider på en Meny dagligvareforretning
- har 50% stilling (mandag – torsdag 0830-1330)
- avtalen inngått mellom NAV- Meny – Ane
- tilretteleggingstilskudd fra NAV til Meny (ca kr 4500 pr mnd)
- Ane mottar av dette kr 1500 i mnd i "lønn"

Hva skal til for å utvide og alminneliggjøre deltagelse i det ordinære arbeidslivet?

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Det er mye ugjort!

Hva med folkehøgskole?

Hva med tilpasset høyere utdanning?

Hvorfor skal det være en minimumsløsning; "ingen" intellektuelle utfordringer etter videregående skole?

Egen bolig?

Det må vi finne en god løsning på!

... og hva med varig vennskap, lykke og den store kjærligheten?

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Fra barnehage til fast jobb

Erfaringer og refleksjoner

Løypa videre

